b

Tractatus ·12· intotidem Artis methes libros elaborati a R. P. Jacob. lo pes Societatis Jesu

LIVRARIA DA UNIVERSIDADE

Prologomenon

Lo eruditiōe cstant et incensenda dōā intr hōēs antecedunt condi=
Sunt ēē maximam laudem p̄cipuam q̄ Artis gloriam ut nullius
laudibus careat, nullius vituperatiōe minuatr: qui ꝑꝑ supervacaneum du=
xit de illius encomiis argumᵐ conscribere: si qs n. argū p̄staturus nōn
ē. phij encomeum ēē accipiat. Deuesabit ꝑfecto legere et in nos illud
qd antalsida in phum quendam q librum recitare volebat cuius
argᵐ erat, Herculis encomeum, respondebit; qs illum vituperet?

Artis opera oīa dignissima qdem sunt ingg
expenendis magistrorum indudet ingenium ingg adiscendis discipulorum
industria elaboret. Meth. tn̄ opus iure optimo autumant interpretes
qd diuinius in illo n. Artes n̄ humanarum tn̄ sed diuinarum rerum
cognitiōem tradidit ꝑ iucundam et veritatis lumine, cuius instar ph=
ilosophantium errores humanarum mentium tenebras effugavit.

Materialem lucem aspexit diuinus obtu=
tus, nec laudavit. rōem indicat diuus Ambrosius lib. 1. cap. 9.
exaum. Bonorum inqt operum ꝑprium ē ut externo commendatore
n̄ egeant; sed grām suam, cum videntr ipsa testentr. Ita ille. Si
igitr lux illa corporea ꝗ corporalis mundi caligines exclusit

æternum et divinum non admisit commendatorem? Solis illius clarissimum iubar nobilioris mundi, quod hominis densissimas errorum tenebras eliminas, praecibus harum et non egdem. Gratiam quoque suam cum in hoc opere videlicet ipse contestabitur.

[library stamp]

Ordo Totius operis.

AA. Meth. metaphysices opus multifariam auspicantur, quidam enim a 2º lib. Alij a 3º. At pauci in 5º exordium et finem faciunt commentariorum et librum ita conscribunt urgentem ut in eum illud praticum aptare quis possit.

Scriptus et integro nec dum finitus, Porter fere nullus, qui Arist. vestigijs insistens duodecim ipsius explanet libros.

Nos igitur Arist. sequemur vestigia, qui ipse suam naturalem Theologiam illo principio auspicatur. Omnis homo naturaliter appetit scire. Eius explanandi gratia unicam quaestionem generalem de appetitu hominis ad scientiam exhibebimus. Dein tract. duodecim conscribemus super 12. physica naturali theologiae libros. Ea quae de sanctitate accuratius denodabimus supernaturali Theologiae magis incumbere videntur.

Igitur 1us tract. erit de ente et causalitatibus. 2º de variis cognitionum generibus. 3º de multiplici distinctionum varietate 4º de ente reali et illius proprietatibus 5º de praedicamentis 6º de ... 7º de ... 8º ...

nibus nominum. 9. de potentiis liberis et habilibus. De-
cimus. de variis mensurarum generibus. Undecimus de en-
te in finito creato. Duodecimus de ente infinito increato
de illius attributis. Opus quidem si aliorum magistrorum e-
legantem dicendi viam servaremus maximam papyraceam ma-
teriam ut fineretur flagitabat. nostro tamen laconismo ca-
lorum non rerum facto compendio non ingenti libro capitulan-
tibus Deo et Virgine Matre persolvetur.

Q.o unica proemialis

De appetitu hominis ad scientiam.

Cap. 1.m

Quid et quotuplex sit appetitus.

Q.a 1.a est quid sit appetitus? R. ex his quae tradunt D. Thomas in proemio Meth.ae et in q.bus de veritate q.e vigesima 2.a art. 1.o et 1.a parte q.e octuagesima 8. art. 1.o et 1.a 2.ae q.e vigesima 6. art. 1.o Scotus in prologo Meth.ae initio. Fonseca in Meth.a tomo 1.o libro 1.o cap. 1 sectione 3.a et 5. Suarez in Meth.a tomo 1.o disputatione 1.a sectione 6.a a numero 3.o et disputatione trigesima sectione decima 6.a a numero 9.o. Vasquez in 1.a 2.ae disputatione vigesima 2.a numero nono. Rubius de anima libro 3. cap. decimo 3.o q.e 7.a numero tri-gesimo 9. Conimbricenses ibidem q. 1.a art. 1.o Bandinus

Lib. 3º. de deo, comentario vicesimo 4.-2. de gratiâ trige
sima nona. P. Fortado in summa physicorum disputatione 2ª
sectione 3ª. hic possumus appetitum in communi describere: est incli=
natio, seu propensio in id quod est sibi accommodatum. Bonitas huius
descriptionis ex eo colligitur, quia nullus dabitur appetitus, qui in
illa secundum rationem communem non describatur; nec assignabitur aliquid, cui
descriptio accommodetur, cui nomen appetitus non communicetur: ergo
ista est optima appetitus descriptio.

Obijcies haec descriptio competit appetitui
complacentiae, per quem scilicet res sibi complacet de perfectione sibi accom=
modata iam esse posita: hic tamen appetitus non est appeti=
tus proprie dictus: ergo descriptio competit aliis a definito. Probatur minor ex
Patre Vasquez citato asserente appetitum oriri ex privatione finis de=
siderata: sed appetitus complacentiae non oritur a privatione finis, qui=
dam sibi complacet de fine iam posita: ergo non est proprie appeti=
tus.

Respondeo negando minorem cum communi Theologorum
hunc appetitum proprie appetitus nomenclaturam appellationemque
inter quos Molina 1ª parte quaestione decima 9. de voluntate Dei art. 1º
§ 1ª. quia appetitum natum sive rei inanimatae, sive sensitivum
sive intellectivum dividit in appetitum desiderii, et in appetitum
complacentiae. Verum ad probationem minoris ex Patre Vasquez dicendum
non procedere ex appetitu desiderii non vero de appetitu complacen=
tiae, qui tamen proprie appetitus dici debet.

Quaestio 2ª: quotuplex sit appetitus. Respondeo
cum communi DD. duplicem appetitum esse duplicem in genere
loquendo: alterum innatum alterum elicitum, appetitus innatus
subdividitur in appetitum rei inanimatae, sensitivae et intellecti
vum. in genere dici potest inclinatio in actum 1º ab auctore indita
quia unaquaeque res suam appetit perfectionem, quam in se habet, appetit

appetitui complacentiæ, si non habet appetitum desiderij.

Argues 1.º est appetitus innatus nec sen-
sitiuus, nec rationalis indiget cognitione antecedente; ergo non: hæc 2.um
est contra recentiores Meth.os asserentes hunc appetitum postulare
antecedentem cognitionem: 1.um est contra: etenim cum appetitus innatus
v.g. in intellectu ad cognitionem tanquam ad suam perfectionem anteced-
at omnem illius cognitionem, alioquin daretur progressus infinitus ut
videnti patebit; ergo appetitus innatus nec sensitiuus, nec rationalis
indiget cognitione antecedente.

Confirmatur 2.º si appetitus innatus
requireret antecedentem cognitionem ut recentiores Meth.i astruunt.
non distinguerent in hoc ab appetitu elicito: sed in hoc dis-
tinguitur ut eidem minus cohærentia dicunt: ergo etc. Resp.
fatendo egregie in. aduertentes RR. Meth.os errare appeti-
tum innatum requirere antecedentem cognitionem, ut probat arg.tum et
confirmatio.

Elicitus appetitus qui est actus appetendi
que res cognitis praelucens quia aliquid sua cognitione fertur in bo-
num ... apparens, distribuitur in appetitum omnino liberum
·i· liberum quoad specificationem, et quoad exercitium · seu (quod idem est)
libertate contrarietatis et contradictionis: et in liberum in parte
quoad exercitium, non tamen quoad specificationem seu (quod idem valet)
libertate tantum contradictionis · Exemplum 1.i sit actus voluntatis
circa aliquod bonum in certo tamen genere v.g. deambulare · ex-
emplum 2.i sit actus eiusdem voluntatis erga bonum in communi

Ex alia parte in omnino necessarium et partim
necessarium. Exemplum 1.i sit appetitus brutorum erga objecta appe-
tibilia, et actus voluntatis quo beatus amat Deum. Unusquisque enim
horum est omnino necessarius cum careat libertate contrarietatis, et con=

tradictionis. Exemplum 2m sit actus voluntatis circa malum in communi, quod est partim necessarius, scilicet quoad specificationem, non vero quoad exercitium, cum sit liber libertate contradictionis scilicet quoad exercitium.

Argues 2o. datur appetitus necessarius quoad specificationem et liber quoad exercitium: ergo etiam dabitur appetitus qui sit necessarius quoad exercitium et liber quoad specificationem. Resp. negando consequentiam et ratio est quia bonum quod necessitat voluntatem quoad speciem actus, multo minus necessitabit quoad exercitium, ad hoc vero maius bonum requiritur: ad vero bonum quod necessitat voluntatem quoad speciem actus sufficit quod sit bonum finitum, non necessario necessitabit voluntatem quoad exercitium, sed vero solum necessitat bonum infinitum quod et necessitat quoad speciem.

Rogabis 1o an appetitus innatus sit aliqua qualitas superaddita rei, in qua dicitur esse. Resp. negative quia ipsa met rei essentia, quae dicitur appetitus innatus, qualitas ad locum infimum ab ipsa terra non distinguitur: in fantasia bruti appetitus ad suum obiectum: in voluntate quoad volutionem non datur aliqua qualitas superaddita. Probatur facile quia illa qualitas superaddita esset propria et perfectio ipsius rei: ergo et ad illam daretur appetitus, qui esset et qualitas superaddita ac sic procederetur in infinitum: ergo non est admittenda talis qualitas superaddita.

Dices 1o gravitas est appetitus innatus quo terra descendit: sed gravitas est qualitas realiter superaddita: ergo datur appetitus innatus, ut vides, qui sit qualitas superaddita. Resp. negando maiorem, si vero gravitas esset appetitus terrae ad descensum, actus descensus esset actus appetitus, quod tamen falsum est cum sit actus transiens et non immanens: siquidem actus elicitus a potentia appetitiva est immanens. Idem dicendum de levitate ignis et similibus.

Pro agobatione 2ᵉ ... appetitus innatus sit necessario distinctus ab affectione in quam inclinat? R. negative cum Suario in Meth. disputatione trigesima sectione decima 6. numero 4. quia potest dari appetitus qui sit quasi reflexus innatus rei ad se ipsam: sed eadem res a se ipsa non distinguitur: ergo. Probatur maior quia unaquaeque res dicitur appetere suum esse et suam actualem entitatem, et perfectionem, quam intime in se habet: ergo potest dari appetitus innatus rei ad se ipsam: et hunc appetitum admittit [illegible] et in Deo ad suas perfectiones. loco citato numero 5. [illegible]

Dices tu 2ᵒ: si Deus haberet appetitum innatum quo se et suas perfectiones intrinsecas appeteret, non per dilectionem, sed per complacentiam, haberet et appetitum innatum ad alias res extra se ipsum: sed hunc non habet: ergo nec illum. Maior patet a paritate rationis. Probatur minor si Deus haberet appetitum innatum ad creaturas, et communicandi se illis; necessario se illis communicaret, quia talem appetitum non expleret: utrumque est inconveniens: ergo non habet Deus appetitum innatum ad creaturas.

R. negando minorem et ad probationem dicendum, nullum esse inconveniens admittere in Deo propensionem naturalem necessariam ad se communicandum creaturis, quamvis executio huius communicationis sit libera ut [illegible]: unde non sequitur Deum necessario velle creaturas absolute et simpliciter actu quasi elicito quia potest habere [illegible] absque velle creaturas absoluta et efficaci voluntate: nec est etiam inconveniens quod hic appetitus ad extra non semper et omnino expleatur et in actum [illegible] quia ad perfectionem Dei pertinet quod executio istius communicationis libera sit [illegible] possit non esse.

Ex his inferes 1ᵒ non omnem capacitatem

esse appetitum innatum ut patet in capacitate aquae ad calorem recipiendum sibi non convenientem. Notabis 2º non omnem appetitum innatum esse potentiam passivam, ut patet in omnibus potentiis transeunter operantibus, quae omnes sunt appetitus ad suas actiones, et ut sumuntur de potentia Dei executiva: nec omnem esse potentiam activam, ut patet in materia prima respectu formarum.

Colliges 1º appetitum elicitum in hoc distingui ab appetitu innato, quod hic dicatur sine aliqua praevia cognitione creata, et ab ipsa vero non distinguatur sive sermo sit de humanis sive de divinis; hic appetitus elicitus vero dicatur sine praevia cognitione, sensitiva, si res quae appetit sit sentiens, vel intellectiva, si rationalis sit; et ab ipsa vero semper in humanis discriminetur, numquam in divinis.

Colliges 2º appetitum elicitum semper esse actum vel habitum potentiae appetentis: appetitum vero innatum potentiae esse actum, ut patet in actu amoris Dei, quo actus ut talis a natura quandam inclinationem in Deum; vel potentiae esse potentiam ut patet in [illegible] circa eorum actum; vel esse habitum ut patet in materia prima ad formas, quae in quantum habet ordinem habitualem ad suas perfectiones; vel denique esse actionem ut patet in omnibus, quae suas natura appetunt perfectiones.

Cap: 2.

Quo appetitu homines appetunt scientiam

Quaeres 1º An homines appetant scientiam appetitu innato? Respondeo affirmative. ita Fonseca in Metaph. Lib. 1º q. 1ª sectione 6ª

ꝑ his ita. Suarez disputatione 1ª sectione 6. numero 8 et in
Divum Tho. de statum. Vasquez 1ª 2ª disputatione 22 nu-
mero 24. Molina 1ª parte q. 12 decima art. 1. disputatione
2ª § 2 Primo eam. Probatur 1º quia omnis res habet appetitum innatum
ad suam perfectionem operationem, felicitatem: atque scientia est nostra per-
fectio, operatio et felicitas: ergo homo habet appetitum innatum ad sci-
entiam.

2º. ita se habet intellectus noster ad species acciden-
tales per quas perficitur, ut se habet materia prima ad formas substantiales per quas
exornatur: sed materia prima habet appetitum innatum ad formas substantiales:
ergo et intellectus noster ad formas accidentales: atque formae accidentales
perficientes intellectum sunt praecipue naturae scientiarum: ergo has appe-
tit intellectus appetitu innato.

3º. homo appetit naturaliter scientias appetitu
elicito (ut dicetur infra quaestione 2ª) necessario quoad speciem: ergo et ap-
petitu innato. Probatur consequentia quia appetitu elicito scientiam necessario quoad
speciem, provenit ex inclinatione naturae voluntatis in idem obiectum:
sed ista voluntas sic inclinata, est appetitus innatus: ergo ex ap-
petitu elicito recte colligitur appetitus innatus. Sola maior pro-
banda est. Probatur quia si voluntas non esset naturaliter inclinata in obiectum
iam cognitum manebit libera quoad speciem circa illud: ergo si
non manet libera, ex eo est, quod naturaliter erat propensio inclinans
ad illud: cognitio enim quae de novo datur, non facit ut voluntas sit
magis propensa, sed ut ferri possit per appetitum elicitum quo ferri
nequit, nisi in obiectum cognitum.

Opponens 1º si daretur in hominibus ap-
petitus innatus ad scientiam esset a Deo nostro auctore inditus: sed
hoc est falsum: ergo et illud. Probatur minor quia Deus nihil frustra
condidit: atque talis appetitus in multis hominibus frustrare-
tur, in quibus effectum non habet: ergo non esset a Deo conditus, et

qd inde sequitr innatus n e.

R. negando minorem et ad illius probationem dicendum appetitum contrarium rõe alicuius speci, illius individuus n dici frustraneum eo qd n expleatur in õibus: sed eo qd n saciaretr saltem in aliqq: et certe qa individua aliqq n habent instria qq appetitum point saciare, pp dud condiciones n inveniuntur in hominibus, cum in aliqq dentr scia; et in õibus dentr illius, q illam accipi possint.

Opponis 2o. nemo pōt appetere nisi appetitu innato aliqd, cuius oppositum appetere possit appetitu elicito; sed aliq hões appetunt ignorantiam appetitu elicito (inde n e qd apud Theologos dicuntur, aliq hões dicuntr ignorantiam affectare): go n õis hões appetunt sciām appetitu innato.

R. distinguendo maiorem eam concedendo si intelligatr de appetitu elicito qui sit necessarius, q ad hēm sit liber, tendat tn per se et n p accidens in obtm: neutro tn modo tendit appetitus elicitus, q aliqs tn appetit ignorantiam q voluntas n necessitatr ad deligendam ignorantiam q ad spm appetitu elicito cum potius necessitetr ad sciām nec per se ignorantiam diligit, et sciām negligit: sed rõe difficultatis &c, et qa aliqd magis diligat in compossibile cum sciā, qm ideo praecipue negligit.

Opponis 3o. pōt dari appetitus elicitus alicuius obti, qn datr appetitus innatus eiusd: go non bene in 3a probatiōe ex appetitu elicito ad sciām colligitr appetitus innatus probr qa in morti cibus &c datr appetitus elicitus ad mortem: et tn, et tn nec in illis dari appetitus innatus ad mortem, cum in eisd datr appetitus innatus ad oppositum nempe ad vitam: go pōt dari appetitus elicitus

dicimus esse ti quando debet appetitus innatus eiusdem.

Resp. distinguendo ans. concedendo si procedat de appetitu elicito libero quoad specificationem et quoad exercitium, qualis est appetitus ad malum. Negando si intelligatur de appetitu elicito necessario quoad specificationem, qualis est appetitus ad scientiam, ex hoc enim bene colligitur appetitus innatus.

Quaestio 2a. An homines appetant scientiam appetitu elicito? Affirmative. Ita communiter hic quaestione 1a sectione 6a § 2o. Ita Suarez disputatione 1a sectione 6a numero nono. Vasquez 1.2. disputatione vigesima 2a numero vigesimo 7. Molina 1a 2ae quaestione prima 2a art. 1. disputatione 2a § 4a. Probatur quia omnis homo appetit appetitu elicito suam beatitudinem naturalem, sed haec saltem ex parte consistit in certa et evidenti veritatis cognitione, qualis est scientia: ergo omnis homo appetitu elicito scientiam appetit.

Rogabis 1o. An iste elicitus appetitus sit liber, an necessarius? Resp. esse necessarium quoad specificationem: liberum quoad exercitium. Probatur 1um quia scientia specifice considerata nullam habet imperfectionem, seu rationem mali, ob quam ab appetitu repudiari queat: ergo necessitat appetitum quoad specificationem. Probatur ans. quia appetitus ad scientiam datur in Deo ut tradit Suarez disputatione trigesima sectione decima 6a numero 6. ergo scientia specifice considerata nullam habet rationem mali, unde adeo appetitum requeat. Probatur 2um quia scientia est bonum finitae bonitatis; sed nullum bonum finitae bonitatis necessitat voluntatem quoad exercitium, ut dicemus in tractatu nono de libertate: ergo nec scientia.

Rogabis 2o. An scientiam quam appetit iste elicitus appetitus necessarius quoad specificationem sit tantum speculativa, an etiam practica? Resp. appetitum hunc ferri non tantum in scientiam speculativam sed etiam in scientiam practicam. Ita Suarez disputatione 1a sectione 6a numero nono et decimo tertio dicens 8o. Vasquez

1ª 2ª q. decima in commentario dicti 1ⁱ. ethic. q. a. absq. scia sive in toti, sive in parte ē perfectio ellius: sed volitas appetit appetitu elicito necessario quo ad specificationem perfectionem propriam sui suppositi: ergo appetit sciam perfectionem ellius.

Oppugnabis 1º. scia bona ē discursiva sive sit speculativa, sive practica: sed discurrere imperfectio. ideo non in Deo non conceditur: ergo scia bona non diligibilis more, et appetitu elicito necessario quo ad specificationem. Respondetur concedendo maiorem destinguendo minorem dicendo discurrere est imperfectionem sui ellius divini, non vero sui ellius boni: imperfectio non in natura discursus debet perfectionem ad potentiam, aqua elicitur. hinc ē philosophus in hoc libro dicit amorem sensuum esse in nobis necessarium quod: potentiam, cum tamen sentire imperfectionem involvat: ergo licet discurrere sui alicuius ellius s. divini, sit imperfectio, sui boni perfectio esse poterit. et quidem perfectissima, ac potentiam appetibilis appetibilis necessario quo ad specificationem, ut ē appetibilis natura beatitudo, quae consistit saltem in adaequate in contemplatione, quae scia discursiva non regit.

Oppugnabis 2º. scia practica non amatur: sed quae ita non amantur non diliguntur appetitu necessario quo ad specificationem: ergo responsio 2ª. negati falsa ē. Respondetur 1º. destinguendo maiorem dicendo sciam practicam non propter se, et possessionis dilig. amori non propter se, quia scitur amatur propter opus, et propter lucrum: concedo tamen scia, quae scia ē propter se semper amatur. Respondetur 2º. concedendo maiorem negando minorem. dicit non philosophus cum dicunt scientias amari tali amore, et tamen amari non propter se, sed propter scientiam.

Colliges hinc 1º. idem dicendum de virtutibus moralibus, quae dispositionis demonstrativis in duabus huius capitis quaestionibus. Dante ē non virtutis perfectio ut non possit ab aliis et hoste odio haberi, resolutiones de appetitu

dicitur erga sciam et virtutes intelliga sic homines qui de scijs, et virtutibus cogitarunt, adeoque cum sit verum appetitum dicitur, quod nullus cognitum talis appetitus non daretur.

Colliges ergo quod statuimus de scientia in omni stabiliendum de nostra Theologia, seu metaphysica ex adversis tradita, quae in illa potiori iure militant. Est enim metaphysica omnium scientiarum perfectissima, utpote perfectiori obiecto nobilitata; denique felicitas humana in contemplatione substantiarum separatarum collocata consistit, ac proinde nulla alia naturalis scientia est ab hominibus magis appetibilis, aliquo appetitu ordinato, quam sit haec nostra naturalis theologia. C

Caput. 3.

Utrum homines appetant sciam supernaturalem appetitu innato.

Ha 1a. utrum in hominibus detur appetitus innatus ad sciam supernaturalem. Et in hac quaestione capite 2. quaestione 1a. egimus de appetitu innato ad sciam naturalem, nunc de eodem appetitu ad sciam supernaturalem agendum. Quaestio proposita specialis solet excitari pro ordinem ad visionem beatam, quae est quaedam supernaturalis scientia et quaestio eadem est de illa, ac de quolibet alia, in illa quam pertractamus.

Prima sententia est affirmativa, quam tenet Scotus quaestione 1a. Prologi et in 4. distinctione quadragesima nona quaestione nona. Durandus ibidem quaestione ... et Maior quaestione 6a. Soto quaestione 2. art 1o. et lib. 1o. de natura et gratia cap. 4. Ex nostris huic patrocinantur Gregorius Valentia quaestione 2a. disputatione 1a. quaestione 1a. puncto 1o.

et Cardenalis Bellarminus lib. 6. de statu pecc. cap. 6.
rois, quae haec opinione infra proponam et expenam.

2ª. sntia neg.ª e. eam sequuntur D. Th.
uno Th. Pater Molina 1ª pte q.e 12. art. 1.º disputa-
tione 2ª Enriquez de fine hominis, Fonseca 1.º meth. cap.
1. q.e 2.ª sectione 2. Suarez in Meth.ª disputatione vige-
sima undecima numero 16 et 3ª pte disputatione vigesima que-
stione 2. et lib. 2.º de attributis cap. 7. Vasquez 1ª 2ª dis-
putatione vigesima 2ª cap. 2.º et 3.º Salas 1ª 2ª tract. 2.º
disputatione 12 sectione 2. hec sntia cu.ª e. illam sic osten-
do
1.º ex doct. Fonseca citato § 1.º q.ª si na de
deberet hoi appetitum naturalem et innatum ad claram Dei visionem,
deberet quoque media et oia alia nec.ª et sufficientia ut illam
consequi posset, ne appetitus esset frustraneus: sed hoc n. dedit: q.
nec illum. Prob. maior exemplo desumpto ex Phte lib. 2.º celo
cap. 8 texto quinquagesimo ideo n. astra n. hent naturalem ap-
petitum ad motum progressivum, q.ª illis na nullum, ad talem
motum dedit instrum: q.º si na n. tribuit illud hois instrum ad
visionem beatam, n. hrit illius ad illam innatum appetitum
ita expedirat D. Th. 1ª pte q.e 1ª art. 1.º et in
q.tis de veritate q.e vigesima 2ª art. 7.º et q.e vigesima
7ª art. 2.º.

2.º ex Molina 1ª pte q.e decima
2ª art. 1.º disputatione 2ª si illus esset appetitus natis ad
visionem beatam, esset inclinans ad eam primario vel secundario;
n. primario q.ª illus primario inclinat ad intelligendum;
e. n. pta intellectiva, n. u.º ad intelligendum hoc vel illud in parti:
n. secundario: q.º nullo rio. Prob. minorem q.ª visio Dei e.
supernaturalis, vi illus ac q.ri e. illi connaturalis et connaturali:

sed appetitus innatus nec secundario inclinat ad id quod sibi non est connaturale et connaturatum: ergo illius nec secundario inclinat ad visionem beatam. Maior ultimi syllogismi sic probatur quia Deus non tribuit rebus propensiones, illarum naturis connaturatas: sed visio beata non est naturalis nec connaturata illius creato: ergo Deus non tribuit illi appetitum naturalem seu propensionem ad illam. Minor vero sic ostenditur. Quia non inclinat illius secundario nisi ad illud in parte ad quod in communi primario inclinabat: sed non inclinabat primario ad supernaturale, cum solum inclinaret ad intelligendum: ergo nec in parte secundario inclinabit ad hoc supernaturale scilicet visionem beatam

3.o ex Suario in Meth. disputatione 30 sectione 11. numero 36. Si illius esset appetitus naturalis ad visionem beatam, deberetur homini ordinatio in beatitudinem per media proportionata et sufficientia (aliaque deficeret in hoc divina providentia): sed hoc asserere est magnum in Theologia absurdum et periculosam fenestram ad negandam gratiam explicandam ut verbis utar Suarii: ergo illius non est appetitus innatus ad visionem beatam. Probatur maior quia nihil magis pertinet ad providentiam unicuique reddere debitam quam illius ordinatio in id ad quod habet appetitum innatum per media convenientia: ergo si illius est appetitus innatus ad beatam visionem tenebitur Deus illi praestare media proportionata ad illam assequendam.

Rogabis 1.o an illius tunc desinat esse appetitus innatus dicti potentia passiva, seu receptiva, visionis: id est an ex eo quod non possit naturaliter recipere visionem beatam, desinat esse appetitus naturalis ad illam? ut respondeamus ad utrumque prius, duobus modis posse intelligi visionem Dei esse donum. 1.o quia ex parte subiecti sit supernaturalis. 2.o quia ex parte etiam ... . Si 1.o modo. Deus illum non habere appetitum naturalem ad illam

3º n. datr appetitus nalis ad fram supnalem, d n. conn-
naturalem .1. tn. ad illam recipiendam indiget illius aliqd
supaddito. pter appetitum obedientialem. Sicut nec ad reliq acci-
dentia supnalia ut tradit Gil. tractatu 3º cap. 3º et commu-
niter Doctores. Et uno considerata 2ª ro. quilibet talis fra e
Dei et n. ea illum appetitum nalem seu innatum ad illam, ut
pbant 3. rones supra posita.

Notabis 1º illum nec dici pprie poten-
nalem inchoatam ad visionem, qut scilz tendit illam quo
modo e. qa illius ut e appetitus nalis, cum feratr in ipsa
Dm n. p cognitionem. fertr in rem, qut ipsa e apta rei, ac pinde
ferri neqt in visionem qa ipsa cognio e quoi abstracta et
formidabiret in ipsam qut e apta rei supnalis, qd fieri
neqt ut ingeniose docuit Vasq. 1ª 2æ disputatione vigesi-
ma 2. numero 4.

Notabis 2º n. carco illum desiderii
potentia nalem ad visionem qd visio viribus nalius n. consequi-
tur: alioq n. daretr potentia natis ad beatitudinem nalem, q
in contemplatione substantiarum separatarum et in actionibus vir-
tutum nalium consistit, qd in istis in universum observantia to-
tius legis natis et perseverantia in bono. qd idem nec sta-
fieri neqt sine speciali Dei auxilio, ut docet D. Tho. 1ª 2æ
in mā de gratia ideo ergo obiectum n. datr appetitus nalis ad
visionem beatam, seu supnalem beatitudinem, qa ipsa in en-
titate e supnalis, qd n. sit natis beatitudo.

Dices tu 1º illius n. indiget elevatione ad
recipiendam visionem beatam, et quilibet ipsa forma talis e;
ut docuit Durandus in 4. distinctione 49. q. 2. numero vige-
simo 2. Probatur q. undecimo et aliis apud Gilium tractatu 3º

cap. 8 numero 4. et Medina 1a pte q. 12 art. 5o disput-
ae 1a § Pbr at. et Vasq. 1a pte disputatione 4. 3.
cap. 1o et Gabriel existimat Suarez in Lib. 2. cap. decimo
5. vero vigessimo 1. et vigessimo 6. : q. ille est capacitas naturalis
ad illam recipiendam. Ista videtur optima, qa si non esset naturalis potentia ad
visionem recipiendam indigeret aliqua elevatione ad illam recipi-
endam : q. si non egeret, est potentia naturalis passiva, ut est nostra i.a ad
recipiendam omnem veritatem. Sicq. vo. autoritate firmatur cum sua
ratione in hunc modum.

Si ille indigeret elevatione ad recipiendam
visionem beatam esset per lumen gloriae, s. lumine gloriae ele-
varetur, ut existimant Thomistae Gabriel q. decima 3. Durandus
in 1o dispina 4. q. 1. numero 9. Maior in 4 distin-
ctione quadragessima 1a q. 4. art. 3o : sed hoc est falsum
ut tenent Scotus citatus in 3 dices. tunc : q. non indiget elevatione.
minor prob. ratione. Quia lumen gloriae reciperet ut subiectum
totale mediante quo ille reciperet visionem, ut subiectum naturalis medi-
ante quantitate recipit accidentia materia : Erit perinde quod sicut
et in lumine et in illa visio esset reciperetur : Et deniq. quod lu-
men esset extrinsece disponens ad visionem beatam, eo vero quod lu-
men corporale concurrit ut oculus eliciat visionem : contrarium
ex hic dici potest : q. non indiget ille lumine gloriae ad re-
cipiendam visionem.

Minor 3. licet prius prob. 1a q. de ratione ac-
tionis vitalis est ut illius totius recipiatur in potentia, a qua actio eli-
citur : sed actio intellectiva visionis beatae procedit ab illo beato, ut
dicatur : q. et in illo immediate recipi debet : q. non recipitur immediate et
totaliter in lumine gloriae. 2a prob. nam ubi .. q.
qualitas est actio indivisibilis recipitur in duabus partibus ..

tinctis et constat ex prima quod nec visio beata in ultimo de lumine sit. 3a. 3. prius stabilitur quod sicut acceptum lumi-
nis corporalis valeret et probaret requiri distinctum lumen ad
intellectiones naturales illius potentiis, de a fortiori ad actus visibus
supernaturalium quia tales actus ex omnium doctrinam semper producuntur ab in-
trinseco seu voluntate, antequam datur lumen supernaturale seu huius infusus
in habitus [illegible].

Respondeo verso ante, de autoritate, de rationibus
satis firmato: negata tamen 3tia. illius, non efficatia patet ex probati-
one antecedentis: non enim ex eo quod illius recipere possit visionem
sive luminis gloriae sequitur illam recipere naturaliter: sicut non seq-
uitur recipere naturaliter actum fidei &c. ex eo quod illum eliciat pri-
us quam habeat lumen supernaturale. Nec acceptum de exceptione a-
nimae aliquid probat: licet enim anima 1a. appetitum naturalem ad animam re-
cipiendam quia Deus et autor naturae illam produxit, quam non a
generante perfecte disposita ad illius unionem, quod non evenit invit-
ta nec visionis beatae.

Replicabis 2iam. illius, haec desinat
esse appetitus naturalis visionis defectu potentiae activae, sed ut
ex eo quod non possit naturaliter efficere visionem desinat esse appetitus
naturalis ad illam? Respondeo affirmative cum omni [illegible]. probatur unica
ratione philosophica sumpta ex doctrina [illegible] libro 2o. cap. 9.
numero 11. de [illegible] tractatu 3. cap. 11 numero 1. Omnis potentia
cognoscitiva habens vim naturalem sufficientem ad eliciendam cogni-
tionem alicuius obiecti exigit etiam connaturaliter quam ad illud cogno-
scendum determinetur: sed potentia quam Deus intuitive videri
patet, non est connaturalis alicui intellectui creato: ergo nullus habet vim
activam naturalem sufficientem ad videndum Deum.

Maior huius syllogismi patet in doctrina